

ФЕСТИВАЛ • без превода

JUGOSLOVENSKI
POZORIŠNI
FESTIVAL | UŽICE | 8-14. NOVEMBAR 2015.
www.uzickopozoriste.rs
www.jpj.uzickopozoriste.rs

BROJ 2 | GODINA XX | 9. NOVEMBAR 2015.

MINISTAR IVAN TASOVAC OTVORIO JUBILARNI, 20. JUGOSLOVENSKI POZORIŠNI FESTIVAL

Budite ponosni na festival

-Uživajte u svim predstavama i budite ponosni na ovaj festival, - poručio Užičanima ministar Ivan Tasovac.

Ivan Tasovac
Foto: M. Cvetković

Jubilarni, 20. Jugoslovenski pozorišni festival, sinoć je u sali Narodnog pozorišta, otvorio ministar kulture i informisanja u Vladi Republike Srbije, Ivan Tasovac.

-Verujte mi da je za mene velika privilegija što sam večeras u Užicu i što imam tu čast da otvorim jedan od najinteresantnijih festivala u regionu koji traje već 20 godina, Jugoslovenski pozorišni festival – Bez prevoda. Inače, jedan od mojih omiljenih filmova je „Izgubljeni u prevodu“, a čini mi se da živimo u svetu i vremenu koje ponekad izgleda kao, i kada govorimo istim jezikom, da se ne razumemo. Iskreno se nadam da smo svi svesni da je jedan od velikih izazova koji je ispred nas, da počnemo da se razumemo, i sa prevodom i bez prevoda. Kao glumačko dete, ne mogu, a da ne osetim, ogromno uzbuđenje svaki put kada uđem u pozorište, kazalište, teatar. Ne mogu da ne osetim ono

uzbuđenje koje je i sada prisutno iza ove spuštene zaves, ali i da se setim reči svog oca pred otvaranje jednog Bitefa: jao sine, neće valjda sada da oduže sa govorima. Rešio sam da ga u potpunosti poslušam. Tako da, uživajte u svim predstavama i budite ponosni na ovaj festival. Uz čestitke svima onima koji su ga dvadeset godina stvarali i negovali, proglašavam festival otvorenim, - rekao je ministar Tasovac.

Publici se, ovom prilikom obratio i gradonačelnik Užica, Tihomir Petković, rekavši da je kultura potreba svakog čoveka, ali se ona mora negovati i razvijati, jer su stvorena kulturna dobra svedoci istorije koji govore o svakom narodu i o civilizaciji uopšte.

-Jugoslovenski pozorišni festival čini svake godine Užičane privilegovanom publikom jer imaju priliku da vide najbolje pozorišne predstave sa područja nekadašnje Ju-

goslavije koje komuniciraju bez prevoda. Umetnici sa ovih prostora upoznaju se, razmenjuju iskustva, otvaraju vrata saradnje u oblasti kulture koja ne voli granice. Pozorište može da nas nasmeje, rasplache, ali ono što je najvažnije, trebalo bi da nas natera na razmišljanje i promišljanje kako da razlikujemo dobro i zlo i šta nam je činiti da bude-mo bolji ljudi i da se bolje razumemo. Ono je uvek u funkciji mira i pomirenja i borbe protiv predrasuda i pogreš-

festivala, - rekao je između ostalog gradonačelnik Petković.

Ministar Ivan Tasovac se juče u popodnevним satima, pre otvaranja JPF-a, sastao sa rukovodstvom Grada Užica i direktorima ustanova kulture u kabinetu gradonačelnika, a zatim je posetio Muzej Jugoslovenskog pozorišnog festivala u nastajanju koji se nalazi na spratu Narodnog pozorišta.

Posle zvaničnog otvaranja, ovogodišnj, jubilarni

Ministar Tasovac u Muzeju JPF u nastajanju

nih mišljenja. Neophodno je samo da bude slobodno i da nas hrabro prozove, podstakne i probudi u nama duboke emocije, da nas natera da se suočimo sa sobom i svetom u kome živimo. Uveren sam da će publika u Užicu uživati u narednih sedam dana kao i mnogo godina u budućnosti na Jugoslovenskom pozorišnom festivalu i da ćemo biti dobri domaćini svim gostima

festival je počeo predstavom „Razbijeni krčag“ Hajnriha fon Klajsta u režiji Igora Vuka Torbice, a u izvođenju Jugoslovenskog dramskog pozorišta u Beogradu koje je do sada uvek bilo prisutno na JPF-u i najviše, šest puta, osvajalo nagradu Ardalion za najbolju predstavu. Na festivalu je, inače, do sada izvedeno 146 predstava.

R.P.

RAZGOVORI O PREDSTAVI I PRESS KONFERENCIJA

JUGOSLOVENSKO DRAMSKO POZORIŠTE BEOGRAD

Da je pozorište jača pesnica

Nebojša Glogovac, u ulozi Adama: Imali smo duge probe. Torbica je mlad reditelj, koji je siguran u ono što radi. Traganje za zajedničkim izrazom je bilo iscrpljujuće, ali nadam se da je rezultat dobar. Meni je bio važan i zanimljiv odnos pojedinca i sistema, što je i tema komada. To je priča o malom čoveku koji trga za pravdom, a u rukama sistema postaje igračka za dodavanje. Sistem čuva sebe, a pojedinac pati i ne dobija zasluženu pravdu. Po meni, ova predstava bi u ljudima trebalo da izaziva bunt, zdrav krik protiv sistema. Ipak, za promenu je potrebna ogromna reakcija, revolucija, za koju mislim da ljudi nemaju snage. Zašto dozvoljavamo da nas sistem uništi i kažnjava...to je važno pitanje.

Vladica Milosavljević, u ulozi Gospe Marte Rul: Odakle ABBA i ta odvratna pesma u predstavi? To je, zapravo UNICEF-ova himna posvećena deci. Tekst je veoma jasan - iskazuje veliko licemerje.

Svetozar Cvetković, u ulozi Valtera: Retko imate priliku da radite sa rediteljem koji misli na svaki sekund, a Vuk Torbica je takav. On režira svaki sekund, ali ne tako da bilo kome naređuje, već otvara put i uključuje vas u sve. Vrlo je surov ako neki sekund propustite. U tom treningu, koji je trajao dosta dugo, na kraju dođe do toga da svako od nas taj sekund živi tačno onako kako bi ga živio lik koji tumačimo. Gledajući Igorove predstave, video sam da to kod njega nije usamljen slučaj.

Nebojša Glogovac, u ulozi Adama: Mi možemo da budemo hrabri, na sceni da kažemo šta god hoćemo, ali problem je u tome što je kultura marginalizovana. To me žalosti. Voleo bih da je drugačije i da pozorište i kultura imaju jaču „pesnicu“ i da mogu da pokreću stvari. Nije tako, pa je ta naša hrabrost, doduše možda ne sasvim, ali, ipak, uza-

ludna. Međutim, ako je neko sklon napredovanju i poboljšanju svoje duše, onda nešto na mikro nivou može da se promeni.

Ljubomir Bandović, u ulozi Lihta: Mi nismo odlučili da on bude homoseksualac, gej... već „pederčina“. On je neko ko stoji iza čoška i čeka propast svog najboljeg prijatelja, doskorašnjeg šefa, ne bi li zauzeo njegovu poziciju što pre. On je profesionalni uvlačak. Rad sa Igorom potvrdio mi je ono što sam odavno čuo, a to je da je reditelj - pametan gledalac. Ako te Igor vidi da odmaraš na sceni, to je njegov loš dan. Odmah će da ti nađe šta da radiš. Kad razumete jezik svega, uđete u strukturu, onda nema ograničenja. Onda se igra lako i lepo.

Jovana Gavrilović, u ulozi Eve: Nije bitno da li je Eva naivna, dobra ili loša, već samo to da li je nastradala, ni kriva ni dužna. Niko ne zasluži da nastrada na taj način. Tako je i režirano - da karakter nije u prvom planu. Ona je prosečan čovek, koji usled svih ovih događaja ništa ne dobija niti gubi. Sve ostaje isto. To se nama već godinama dešava. Mislim da su naše mlade generacije koje dolaze, zbog sistema u kome odrastamo, izgubljene u startu.

Marko Janketić, u ulozi Ruprehta: Zanimljivo je to što svi na kraju dobiju neku vrstu satisfakcije, osim Eve i Ruprehta. Jedino oličenje plemenitosti u ovoj predstavi je njihova zaljubljenost. On se pod pritiskom okruženja buni protiv te ljubavi, a zapravo je još uvek zaljubljen. Ona žrtvuje sebe braneći ljubav i spasavajući verenika. Sa druge strane, imate ljude koji čine sve da bi zadržali svoje pozicije moći. To je priča o tome kako sistem melje ono najnevinije i najplemenitije.

Ljubomir Bandović, u ulozi Lihta: Znamo da je sudija juče u holu imao nesrećan slučaj, tamošnji sudija je hteo

da se obesi jer je uhvaćen u korupciji i malverzacijama. Revizor bi se vratio u Utreht sa dva nerešena slučaja, što je u njegovom reonu od pet mesta veliki procenat. On to ne sme da dozvoli, zbog sebe samog.

Vladica Milosavljević, u ulozi Gospe Marte Rul: Kada se setimo kada je ovaj komad napisan, shvatimo da se stvari ne menjaju. U suštini, meni je najzadudnije kada kaže „ne, vrtićemo sudiju, a ti si samo privremeno“. Jao, pa to je kao sada i ovde! Svi političari bogati i kao se smenjuju, jedan se skloni, pa se opet vrati. To je neverovatno moderan komad.

Lazar Đukić, kao Margrit: Moj lik ne predstavlja ništa drugo do birokratsku ruku sistema. Tako smo to koncipirali. On samo izvršava zadatke, on je glas preko razglaša koji će jednog dana doći i reći „idemo u rat“. Železnička stanica je samo jedna vrsta sistemskog obraćanja. Mislim da je Margrit pet likova u jednom.

Marko Baćović, kao Fajt Timpel: Nije ovo priča o tome da je đavo među birokratama, a da smo mi nevine žrtve. On postoji među nama, jer smo sitni i potkupljivi. Mi smo spremni da svojim malim životima stvorimo taj sistem kojim đavo nama vlada. Moja priča prema sinu je autoritarno uterivanje straha i strašnog užasa - da mi sin slučajno ne izbegne patriotske obaveze. Otac ga sve vreme uči kako da bude lukav. Prema tome, ova priča je napravljena o celom svetu kojim đavo vlada, jer su svi tome podložni i koruptivni. To je priča o nama i to dvesta godina o nama.

Bojan Munjin, selektor festivala: Ovih godina urađeno je istraživanje na ovom prostoru o tome koliko ljudi bi prijavilo onoga ko prima mito. Mislim da taj rezultat ne iznenađuje, njih je oko 10 posto. Dakle, deset ljudi bi prijavilo, devedeset, ne.

Ana Milošević

ALEKSANDRA ILIĆ, ZAMENIK UPRAVNIKA JDP

Fašizam je nedostatak novca za rad pozorišta

Situacija je strašna, a ovo je naša brana, taj slogan, "ne damo vam da prodete!" Dobijamo pare za koje možemo da uradimo samo jednu i po predstavu godišnje, kaže za Bilten Aleksandra Ilić, zamenik upravnika Jugoslovenskog dramskog pozorišta.

Nepromenjeni prefiks, jugoslovenski, koji u nazivu nosi Vaše Pozoriste i naš Festival, revolucionarni slogan ovog jubilarnog pozorišnog događaja, zatim antifašistički performans kao predprogram, sve upućuje na zaključak da je umetnost poslednja odbrana u fašidoizaciji društva! Da li nas duh jugoslovenstva, makar u naslovu, može sačuvati od tiranije neukih?

-Po želji ondašnjih vlasti i jedne divne ideje da okupi glumce iz cele tadašnje Jugoslavije 1947. godine, nastalo je naše pozorište i dugo je bilo tako. To danas više nije moguće, ali je ostao duh! Kada je pozorište izgorelo i ponovo otvoreno 1997., vratila se plejada jugoslovenskih reditelja i ponovo je ovde radio Dušan Jovanović, Paolo Mađeli, Dukovski...znači ipak smo uspeali da to sačuvamo! Međutim, naša materijalna situacija ubija! U JDP, bilo je zaposleno

200 ljudi, sada ih je 90 i to što mi osećamo kao fašizam, jeste nedostatak novca koji smo nekad dobijali! Onda je postalo besmisleno imati kuću od preko 8.000 kvadrata koju ne možete da održavate, da ostane tako divna! Moraju da odluče, hoće li takvo pozorište, ili da ga prodaju, ako neće! Ostalo je 25 glumaca, a imamo tri scene, zapravo treća scena "Bojan Stupica" je zatvorena jer je postala nebezbedna. Što se novca tiče, praktično ga dobijamo za jednu i po predstavu godišnje! Tako da se za sada, još uvek nekako snalazimo jer imamo odličnu publiku, uvek pune sale, puno gostujemo u inostranstvu. Sad smo bili u Šangaju na jednom divnom festivalu komedije, bili smo i u Pekingu, reč je o predstavi "Uobraženi bolesnik" Jagoša Markovića. Očekujemo da nam brodom iz Kine stigne dekor, pa da možemo ponovo da je igramo na našoj sceni. Posle Užica, idemo za Beč, sa studentskom

predstavom Vuka Torbice. I 5. decembra imamo premijeru „Šta se dogodilo nakon što je Nora napustila muža ili Stubovi društava“ u režiji Snežane Trišić.

Od aktivnosti našeg pozorišta u proteklom periodu, izdvojila bih Nedelju petrogradskih pozorišta u Beogradu na kojoj su učestvovali četiri ansambla sa četiri reditelja i potpuno različitim predstavama. Sami smo to organizovali, što nije bilo sasvim jednostavno! To je bio mali festival, kao BITEF. Poseta je bila fenomenalna i mi očekujemo da ćemo uzvratiti gostovanje 2017. godine. Pozvali su nas, a logično bi bilo da Grad obezbedi novac za to. Petrograd svake godine izvede deo svojih predstava u nekom drugom gradu, po čitavoj Evropi.

Zasto je baš „Razbijeni krčag“ predstava za ovaj festival?

-Igrali smo je na Brionima, Budvi, Tivtu, po Srbiji i

publika ju je svuda izuzetno doživljavala. To je težak komad, napravljen na odličan način. Mladi reditelj Vuk Torbica je sinoć imao premijeru u ZKM u Zagrebu i na osnovu ove predstave već ima zakazane angažmane na čitavom jugoslovenskom prostoru!

No pasaran, slogan ovogodišnjeg festivala, da li vam zvuči kao očajnički poklič ili najava borbene pozorišne politike?

-Mislim da je to produkt svih prethodnih godina u kojima smo se držali agresivnih i manje agresivnih najava, a ovog puta je poruka „definitivno ćemo izdržati i nećete nas počistiti“. Situacija je strašna, a ovo je naša brana, „ne damo da prodete“, a koliko sam videla i predstave su u tom istom kontekstu. Nisam sve gledala ali verujem selektoru.

Mirjana Petrović

MARKO JANKETIĆ - RUPREHT

JPF ima visoke standarde

Nedostaje mi duži boravak na festivalima, da se družimo sa kolegama, da gledamo druge produkcije, da razmenjujemo mišljenja i ideje. Međutim, za to su potrebna velika finansijska sredstva koja danas retko ko ima,- kaže za Bilten, glumac Marko Janketić.

-Dve decenije JPF govore da festival ima zdravu i dobru tradiciju, da neguje pozorišnu publiku u ovom gradu, ali i u celom regionu. Dragoceno je to što ima kontinuitet kada su u pitanju visoki standardi i kriterijumi u selekciji, što nama glumcima puno znači. Dolazak predstave na ovaj festival potvrda je da je ona u krugu onih koji su po standardu u regionu na najvišem nivou.

Ono što meni kao mladom glumcu, koji još uvek uči i teži ka usavršavanju,

kod većine festivala nedostaje, jeste naša prisutnost na njima, da smo svi tokom festivala tu, da ostajemo i gledamo druge kolege, druge produkcije, a ne samo da dođemo, odigramo predstavu i vraćamo se. To bi trebalo da bude srž svakog festivala bio on pozorišni ili filmski. Pogotovu, ako je festival regionalnog karaktera kakav je JPF, jer je to izvanredna prilika za nas glumce, ali i pisce, dramaturge, reditelje, da provedemo tih sedam dana zajedno, da se družimo, upoznamo, da

imamo priliku svi da učestvujemo na ovim okruglim stolovima, da razmenjujemo mišljenja i ideje. Sve ovo bi omogućilo i više kvalitetnijih predstava, a i bilo bi dosta više koprodukcije, koja je nama koji živimo na ovim prostorima vrlo bitna zbog razmene znanja i iskustava. Ali, uopšte, u kulturi je novac problem i sve se oko njega vrti, a za sve ovo, potrebna su velika finansijska sredstva, koja danas retko ko ima, kaže Marko Janketić.

B. D.

SVETOZAR CVETKOVIĆ, U ULOZI VALTERA U PREDSTAVI „RAZBIJENI KRČAG“

Čuvari sistema

Kakav god sistem bio, kakvo god bilo društvo u kome živimo, uvek postoje oni koji se svojski zalažu da takav sistem opstane i to po bilo koju cenu. To je ono što je reditelj Igor Vuk Torbica pronašao u delu Hajnriha fon Klajsta i tim putem smo mi išli - kaže Svetozar Cvetković, koga smo sinoć gledali u ulozi Valtera.

Valter je arogantan i zlovoljan, ali svestan činjenice da će - ukoliko osudi sudiju Adama - i sebi presuditi, odnosno, da bi time urušio ceo koruptivni i kriminogeni sistem...

- On sve vreme sumnja u nevinost sudije Adama. S druge strane, iritira ga sredina u kojoj se našao. Arogantan je prema toj sredini, kao što je arogantna većina nas kada iz velikog grada dolazi u manje gradove i oseća atmosferu provincije, kojoj ne želi da pripada. On se gadi tog prostora, gadi se pomisli da bi trebalo da podučava ljude koji su mu podređeni, ali ima i određenu vrstu otklona prema sudiji Adamu. Međutim, i kada posumnja da je Adam krivac, on to neće da otkrije.

Ne samo da to ne otkriva, nego kreće u njegovu odbranu.

- Onog časa kada postaje evidentna krivica sudije Adama, Valter kreće u njegovu odbranu. Jednostavno, sistem tako funkcioniše, a Valter je čuvar sistema. Kakav god sistem bio, kakvo god bilo društvo u kome živimo, uvek postoje oni koji se svojski zalažu da takav sistem opstane i to po bilo koju cenu. To je ono što je reditelj Igor Vuk Torbica pronašao u delu Hajnriha fon Klajsta i tim putem smo mi išli.

GRAD UŽICE

Praizvedba

-Dela Hajnriha fon Klajsta se veoma retko igraju kod nas, a „Razbijeni krčag“ je prvi put postavljen u našim pozorištima, bez obzira na to što je on veoma cenjeni nemački autor. Gledali smo filmove koji su snimljeni po tom tekstu i pozorišni reditelji u Nemačkoj se stalno vraćaju toj komediji. Klajst je neko koga nemački autori jednostavno ne mogu da zaobiđu, jer je on, ako bi mogao da ga uporedim, ono što je Krleža u Hrvatskoj. On je deo identiteta bogate nemačke literature - podseća naš sagovornik.

Kada bi Valter proglasio krivim sudiju Adama, urušio bi kompletan sistem, čiji je i on deo i na kome takav sistem počiva. Jednostavno, on čuva sopstvenu poziciju - radno mesto i lagodnu finansijsku poziciju. Na kraju krajeva, mi stalno živimo u društvu, a danas je to veliki problem i u Evropi, u kome vlada strah od gubitka radnog mesta. Ljudi se ubijaju kad izgube posao. Ljudi koji su čuvari takvog sistema i sami zavise od nekoga ko je iznad njih, jer vrlo lako mogu da siđu sa tog „trona“. Zbog toga, kada se dogode nepravilnosti i velike greške u takvom sistemu,

ti ljudi se trude da ih isprave ne samo radi sebe, nego i radi onih koji su im slični, tako što će pronaći rešenje koje će im omogućiti da traju, da se regenerišu. To je velika sposobnost takvih ljudi, koji su u stanju da preokreću situacije, da žrtve proglašavaju za saučesnike, pa čak i za krivce za neko nedelo. To je veliko umeće manipulacije, sa kojim i mi danas živimo, a na koje često nemate odgovore.

Neverovatno je to što je tekst od pre dva veka i danas tako akutelan, jer ukazuje na sistemske devijacije sa kojima se svakodnevno nosimo, koje ni

do danas ne uspevamo da rešimo. Kako ste reagovali na tu vrstu „svežine“ Klajstovog komada?

- I nama je bilo fascinantno to da se do danas održao takav sistem i da sve vreme funkcioniše na takav način. Međutim, to nije tako u Klajstovom tekstu, ali to je čitanje reditelja i dramaturga, koji su te ideje preneli i na nas glumce. To je veliko umeće i to ne umeju svi reditelji. Igor Vuk Torbica je reditelj od početka do kraja. Pitanje režije nije puka iscenacija nekog dela za publiku. Reditelj je autor koji to čini prvenstveno za sebe, za svoju savest i koji uspeva da do kraja „istera“ sopstvene standarde, vrednosti i principe u onome što je njegovo delo. Igor Vuk Torbica je jedan od takvih reditelja. S druge strane, ne verujem da istinski umetnik, bez obzira na njegovo životno i profesionalno iskustvo, stvara samo zato da bi ga publika potapšala po ramenu.

Foto i tekst: N.K.

impol
Aluminium Industry
Impol · Seval

Hotel Palisad
Zlatibor

REČ KRITIKE

Gorki krčag indukcije

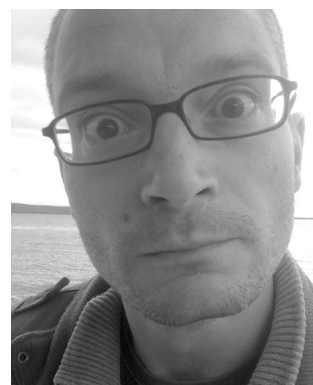
Još uvijek pod dojmom tek dan ranije odigrane zatrebačke premijere Tollero-vog „Hinkemanna“ u režiji Igora Vuka Torbice, gdje on preko klasika zaista široko zahvaća velik broj aktualnih društvenih problema, „Razbijeni krčag“ Heinricha von Kleista u produkciji Jugoslovenskog dramskog pozorišta iz Beograda na otvorenju 20. izdanja užičkog festivala, čini se kao vježba iz kazališne iluzije. Umjesto otvaranja konkretnog, korupcije režima i pojedinca, predstava se tim zadanim motivom bavi od početka pa do gorkog kraja, simulirajući dedukciju ali postižući indukciju.

Okosnica narativa jest jedan pohotni i nezaustavljivi sudac, lokalni šerif, moralno-administrativni bog i batina malog mjesta, ali

njegov je slučaj tek ilustracija pomoću koje se sjenča svaki drugi dio društva, sve do najmanjeg i, navodno, najslabijeg. Nema nevinih kod Kleista, što redatelj značajno i spretno potcrtava svakim detaljem, jer u tekstu svatko želi manipulirati, dok u predstavi to zaista i čini izbjegavajući ono što mora napraviti, olako prihvaćajući obaveze i inzistirajući na svojim pravima. Na isti se način roditelji ponašaju prema svojoj djeci, jer time istodobno navode vodu na svoj mlin i mladunce uče preživljavanju u svijetu koji su sami stvorili i u kojem ih ostavljaju, kao što se i državni službenici ponašaju prema svojim ovlastima i funkciji. „Razbijeni krčag“, najobičniji glineni čup kičaste povijesne tematike, pritom je prikladna

metafora sustava, bez obzira je li to država ili neka druga vrsta društvene organizacije, uključujući i obitelj. Pitanje koje se postavlja, vrlo implicitno, ispod naslaga populističkog igranja na publiku, glumačkih bravura dostojnih najbolje tradicije ovdašnjeg kazališnog humora i proizvodnje smijeha, glasi: može li se društvo popraviti, jer krčag očito ne može? Ili pak, i društvo treba krpati, lijepiti, zamotati zavojem i praviti se, sasvim malograđanski, da stvar i dalje funkcionira, kako-tako?

Na to pitanje nema odgovora, jer Torbica, zajedno s maestralnim Nebojšom Glogovcem i Svetozarom Cvetkovićem, te ništa manje karikaturalno svježim Ljubomirom Bandovićem ili Lazarom Đukićem i žrtvova-

Piše: Igor Ružić

nom Jovanom Gavrilović, tek konstatira stanje stvari dok zavodi detaljima i iznenađenjima, dosjetkama i zana-tom. U tom smislu predstava je zapravo reakcionarna, zartvorena u sebe, i jedino što parodira i čemu se osvećuje jest, na kraju krajeva, samo kazalište. Smijmo se, dakle, smijehom koji ne oslobađa!

REČ PUBLIKE

O problemima samo pričamo

Jasna Spasić, preduzetnik: Savršena prezentacije svestremenosti. Laži, skrivanje, pretnje, korupcija, odrađeni su do detalja. Odlična gluma celog ansambla, kao i izbor muzike i svih propratnih efekata koji dočaravaju učmalost i sumornost provincijske svakodnevice. Ipak, najveći utisak o predstavi, mislim da je pokazao aplauz na kraju.

Nikola Đokić, pravnik: Od JDP-a uvek puno očekujem, pa su i ovog puta ispunili ta očekivanja. Veoma verno prikazana sumorna današnjica, ali i budućnost i prošlost. Mislim da je kroz vreme sve isto. O svemu ovome nekad manje, nekad više pričamo, ali ništa ne preduzimamo da ih iskorenimo. Odlična režija, vrlo nadahnut ansambl, jednom rečju bravo.

Mira Panić, apsolvent: Kada na početku vidite čija je predstava i ko u njoj igra očekujete mnogo. Tako je što se mene tiče bilo za večeras. Od svih ovih velikih imena našeg glumišta očekivala sam mnogo, ali nisam baš oduševljena.

Nekako mi je ostalo malo nedovršeno, malo neizneseno do kraja.

Vesna Marković, ekonomista: Vrlo angažovana predstava. Manipulacije, laži, oni najcrnji oblici življenja od najnižih slojeva do vrha države, vrlo je autentično prikazan. Sjajna gluma, od-

lična režija, dobri efekti. Sve pohvale za predstavu.

Marko Čirović, student: Dobar početak festivala. Sjajna gluma i režija. JDP uvek ispini očekivanja. I večeras je tako bilo.

B.D.

VLADICA MILOSAVLJEVIĆ, GLUMICA

Umetnici moraju da nastave svoju misiju

Čovek u ovakvim vremenima treba da gleda da spase živu glavu i sačuva dušu. Treba više čitati, obaveštavati se iz različitih izvora da bi se povezale stvari i imao uvid u stvarna zbivanja. Ovo što mi slušamo kao vesti, to je smešno, kaže za Bilten, glumica Vladica Milosavljević.

Poslednjih godina nismo Vas često viđali u Jugoslovenskom dramskom, na malim ekranima i na filmu. Gde ste bili, čime ste se bavili?

-U našem pozivu vam je tako. Imate previše ili premalo posla. Radila sam u u pozorištu "Raodvić", pa kad je počelo renoviranje u ovom pozorištu i u "Buhi", u Dečijem kulturnom centru. U JDP-u de fakto tri godine nisam imala ni jedan naslov i bila sam materijalno kažnjena. Nisu naravno, svi ljudi kažnjeni na taj način kada ne rade, ali kada sam ja u pitanju, to je verovatno sasvim normalno. Ipak, za to vreme, radila sam predstave u nekim drugim kućama, možda manje značajnim, ali meni to nije bitno, jer su mi prvenstveno važni projekti koji se realizuju, a njih mogu da biram i uopšte neću da radim ono što mi se ne sviđa. Bila sam danas u situaciji da odbijem ulogu u seirji koja bi mi značila zbog novca, ali je toliko glupa ponuda da se nijednog trenutka nisam dvoumila. Morala sam da odbijem i predstavu koja mi je ponuđena, jer se preklapa sa predstavom koju trenutno radim.

Sa druge strane, kad ne radite svoj posao, radite nešto drugo. Ja sam domaćica. Imam dvoje dece, dva velika sina, muža, dva kućeta, sad dovodim još jedno. Dakle, i kad nisam radila punom parom, imala sam posla preko glave. Imam 60 godina. Ne ide mi se još uvek u penziju jer se osećam sposobnom da igram, ali ne moram baš da se razbijam od posla za koji smo, uzgred rečeno, bedno plaćeni. To je nevolja.

Monodrama "Marks u Sohou" koju ste premijerno izveli u mesnoj zajednici Carina na Novom Beogradu sada je na repertoaru JDP-a. Šta za Vas znači ova predstava koja Vam je, na neki način, omogućila povratak u javnost?

-Volela bih da vidite tu predstavu. MZ Carina, susret sa ljudima koji su se tu boli, heftali se horsom, sa kojima smo razmenili brigu i pažnju, neverovatno je iskustvo. To je mesto bez uslova za normalan rad. Nije bilo scenografije, pa smo se dovijali i od svojih para je pravili. Radili smo godinu dana bez pritiska, sa puno entuzijazma, u uslovima u kojima nemate gde da piškite pošto nema toaleta. Inače, reč je o izuzetnom tekstu koji vas tera da se toliko načitete okolo, što otvara neverovatne dimenzije i nove teme kojima se do tada niste bavili. Uvek sam volela tu levu stranu. Marksa nisam volela jer ga nisam poznavala. Nakon ove predstave sve mi je mnogo jasnije. Kada smo predstavu prebacili u JDP, onda su mi i platu vratili, pošto sam konačno imala naslov. Mislim da je to jako važno predstava i bilo bi dobro da je izvodimo i u drugim mestima. Igrali smo je u Petrovcu na Mlavi, na manifestaciji "Gulini dani". Napunili smo salu dupke, a svi ljudi u publici, i mladi i stari, sve su razumeli i oduševili se. Mislim da je glupo što ovakve predstave ne šaljemo u druge gradove. Sada pokušavam da se dogovorimo oko toga da se predstava igra u Zagrebu, a bilo bi mi drago da je vidi i publika u Užicu i drugim našim gradovima.

Šta su tranziciona vremena donela kulturi u Srbiji?

-Bila sam član žirija na jednom festivalu u Pančevu i gledala sam film u kome se govori o predsedniku Filipina, diktatoru Markosu. Pamtim repliku iz njega koja glasi- "nije ovde došla demokratija, nego je kod nas demokratizovana korupcija". Od demokratije ni mi nismo videli skoro ništa, sem što smo postali svedoci krađe i lopovluka na sve strane. Da sam mogla da naslutim da će nešto takvo da nam se desi, ne bih provodila dobar deo vremena na ulici od 1991. do 2000. godine, učestvujući čak i trudna u protestima, uverena da se borimo za pravu stvar. Na kraju sam shvatila - prethodna vlast je pljačkala državu, a ovi novi gule kožu sa pojedinca. Užasno sam tužna zbog svega toga. Nije ovo ni tranzicija, kapitalizam. Čovek u ovakvim vremenima treba da gleda da spase živu glavu i sačuva dušu. Treba više čitati, obaveštavati se iz različitih izvora da bi se povezale stvari i imao uvid u zbivanja.

Koji put umetnici da biraju u ovakvim vremenima?

-Umetnici moraju da nastave svoju misiju. Ako to ne činimo onda smo legli na rudu i predstavljamo samo zabavu i kretene, baš kao i ono što nam se danas na svakom koraku nudi. Igor Vuk Torbica je pokazao sa "Razbijenim krčagom", da je komedija koju smo večeras igrali teška i ozbiljna, jer o njoj treba mnogo da se razmišlja. Srbija je, na žalost, danas jedna velika farma, ali na sreću u svakoj profesiji, u svakoj oblasti života, ima ljudi koji vide bolje i dalje. Posmatranjem, edukacijom, razvijanjem duhovnosti, pri tom ne mislim na ulogu crkve, može da se stvara kritična masa ljudi koji će se boriti za prave vrednosti, a to je ono što nam nedostaje.

V. Tucović

O PREDSTAVI

IZ KRITIKA

POETIKA PROPASTI

....Drama Gorana Stefanovskog, priča o jednoj porodici koja je napadnuta spolja i iznutra, kojoj preti raspad, koji se i dogodi pod naletom stranog okupatora i nadirućeg fašizma, bila je neka vrsta prikazivanja žalosne balkanske i makedonske PROŠLOSTI. Ko bi tada rekao da će to postati naša budućnost. Danas, u režiji Dina Mustafića i u igri Narodnog Pozorišta iz Sarajeva – da BAŠ iz Sarajeva – naravno, ništa nije slučajno – gledali smo kako se raspadala naša zajednička kuća i kako smo bili nemoćni, zavedeni, ostrašćeni i kako smo zdušno pomagali da se ta kuća sruši. Tragična istorija bolnog raspada, koji je baš u Sarajevu najgroznije ostvaren, zatresla je sve naše nezasle rane i otvorila nam oči pred užasom beznada u kome smo se našli. Priča o porodici postala je priča o narodu i državi, o propasti koja nas prati, kroz koju srljamo, eto, baš možda nekako i od vremena nastanka ove bolne drame, pune strasti i istine, poezije i žalosti, fantastike i realnosti, davnih rituala i novih običaja. Reditelj Dino Mustafić znalački je pročitao ovaj tekst i dao mu sve potrebne dimenzije savremene scenske igre. Ima tu elemenata postdramskog izraza, elemenata poetske, razigrane groteske, minuciozne brze modernosti, lakoće mizanscenskih rešenja, jednostavne upotrebljivosti rekvizite...No, ipak su najvažniji na sceni pod vedrim vojvođanskim nebom, bili inteligentni i moderni GLUMCI. Veština i brzina igre, inteligencija u tumačenju situacija, izbegavanje jeftinog sentimentalizma, uživljenost u zgusnutu materiju jezgrovite tragične priče...sve to i još mnogo toga, pokazali su mladi i stariji glumci Narodnog pozorišta iz Sarajeva.....

(Goran Cvetković, Radio Beograd 2)

VEČERAS

NARODNO POZORIŠTE SARAJEVO

DIVLJE MESO

Goran Stefanovski

režija: Dino Mustafić

Dramaturginja:

Scenografkinja:

Kostimografkinja:

Muzika:

Grafički dizajner i fotograf:

Koreografkinja:

Lektorica:

Željka Udovičić

Mirna Ler

Lejla Hodžić

Damir Imamović

Goran Lizdek

Irma Omerzo

Mirela Latić

IGRAJU:

Dimitrija Andrejević

Marija

Andreja

Stefan

Simon

Vera

Hercog

Sara

Klaus

Sivić

Aco

Mimi

Bajalica

Pop

Muzičar

JOSIP PEJAKOVIĆ

VESNA MAŠIĆ

ALDIN OMERVIĆ

ADI HRUSTEMOVIĆ

ERMIN SIJAMIJA

EJLA BAVČIĆ - TARAKČIJA

BRANKO LIČEN

DŽANA PINJO

ZIJAH SOKOLOVIĆ

SLAVEN VIDAK

VEDRAN ĐEKIĆ

MERIMA LEPIĆ

SANELA PEPELJAK

RIAD LJUTOVIĆ

RAISA BUŽIMKIĆ

NARODNO POZORIŠTE
UŽICEРепублика Србија
Министарство културе и информисања

Piše: Zoran Jeremić

Izgubljeni u prevodu

evo još jedne festivalske prilike da saznamo ko smo i kakvi smo.

Sinoć su na tapetu bili pravo i pravda. Ko je bar jednom popio slatku advokatsku kafu kod Lazića na Slanuši zna da je u Srbiji "razbijeno krčaga" više nego što su svi Šunjevarići i Sofijini keramičari napravili. Zaista ima nešto perverzno u činjenici da o požaru danas pričaju piromani i vatrogasci zajedno. Još kad se nađu u publici i drže ritam "Čikiti", uhvati čoveka neka moralna panika, kao da smo, daleko bilo, svi izašli iz romana Tomasa Bernhada.

Inače, posle predstve Jugoslovenskog dramskog pozorišta, moj slobodan prevod refrena iz "Čikiti" glasi: Cakana, znaš ti dobro / Da od sramote ne boli glava / Srbija je plesna dvorana / Gde cveće

cveta i kad je tama.

Što se predprograma tiče, prisetio sam se jedne knjižice Huga Klajna pod nazivom "Ratna neuroza Jugoslovena". Ukratko, to vam je knjiga o partizanima koji su i posle rata jurišali na bunkere. Da nema onog znaka pitanja u sloganu ovogodišnjeg festivala (*No pasaran?*), mirne duše bih selektorskom dvojcu skresao u brk da je slogan i preteran i naivan. Preteran je zbog toga što vreme Dolores Ibaruri i Dušana Jerkovića ni izbliza ne podseća na vreme sadašnje. Istorija nikad ne služi dva puta isto jelo. Danas je fašizam delotvoran u domenu advertajzinga i zabave. Reč je o, kako to lepo primećuje Bojan Munjin u svom izveštaju, "teroru nasmejanih lica".

A slogan bez upitnika je

naivan jer su, da se ne lažemo, svi oni koji nisu trebali da prođu već prošli.

I još nešto, mada ne bi trebalo da ovo pričam pred gostima, neka vrsta epske neuroze u Užicu još uvek traje. Gogić se opet nameračio da povampiri Kršinićev spomenik na Trgu partizana. Nisam siguran da Ito, Pero i Đoko prerušen u "belog masona" tim povodom ne oštete glogov kolac. Basara pak predlaže treće rešenje - da Titov spomenik ofarbamo u roze, vratimo na Trg, i rentiramo Savu Kokičaru.

Na koji jezik ovo da prevedemo? Eto, kad god se pomene istorija nastane histerija.

Što se mene tiče, između prave i pozorišne, biram lavice iz Užičke književne republike.

TRADICIONALNA IZLOŽBA FOTOGRAFIJA RADOVANA BAJE VUJOVIĆA

Dokumenti života na pozornici

Radovan Baja Vujović kroz fotografiju predstavlja svoj doživljaj različitih predstava i pokušava nam približiti dinamiku njihove narativnosti, rekao je Ivan Hrkaš.

Jubilarni, 20. Jugoslovenski pozorišni festival počeo je otvaranjem tradicionalne izložbe fotografija Radovana Baje Vujovića sa prošlogodišnjeg festivala. Izložbu je otvorio Ivan Hrkaš, grafički dizajner iz Srajeva, magistar u oblasti fotografije, koji ovaj predmet predaje u Sarajevu i Ljubljani i koji je do sada imao brojne izložbe na prostoru bivše Jugoslavije, ali i u mnogim drugim zemljama.

-Radovan Baja Vujović, vešto je odabrao 14 fotografija, po dve iz svake predstave. On se poigrava koristeći

izražajne mogućnosti foto­grafskog medija i tako predstavlja svoj doživljaj različitih predstava i pokušava nam približiti dinamiku njihove narativnosti, rekao je između ostalog Hrkaš podsetivši na reči američkog fotografa Ansela Adamsa, da fotograf ne stvara fotografije samo fotoaparatom, već u akt kreiranja fotografije unosi sve fotografije koje je video, knjige koje je pročitao, muziku koju je slušao, ljude koje je voleo. I upravo tu se dobija odgovor o autentičnosti kreativnog rukopisa svakog fotografa, a

naročito onog koji većinu vremena provodi u pozorištu.

Po rečima Ivana Hrkaša, pozorišne fotografije su dokument života na pozornici, a pred fotografom je veliki zadatak koji možda izgleda jednostavan, ali on to sigurno nije, jer, pitanje je zašto je baš određeni fragment predstave za njega toliko bitan, te

smatra da će on najbolje okarakterizirati i predstaviti njenu suštinu. Nije jednostavno kako publici, koja nije vide­la predstavu, prikazati kroz odabrane fotografije, to šta se u njoj dešavalo, kao što nije jednostavno prikazati onima koji su predstavu videli, ono što možda nisu primetili.

R.P.

OCENA PUBLIKE

Jugoslovensko dramsko pozorište Beograd
RAZBIJENI KRČAG4,53

Izdaje Savet XX Jugoslovenskog pozorišnog festivala Užice 2015.

Uređuje redakcijski odbor: Radojka Popović - urednik, Nenad Kovačević, Verica Tucović, Mirjana Petrović, Ana Milošević, Bogdan Damnjanović, Zoran Jeremić, Igor Ružić.

Tiraž: 500 primeraka • štampa Grafoprint Užice